

Blok programowy
Bezpieczeństwo w miejscach publicznych

1. Dokonywanie analizy zagrożeń bezpieczeństwa oraz potrzeb społeczności lokalnej pod względem bezpieczeństwa

Działania PSSE w Zambrowie w 2023 r. w ww. zakresie obejmowały dokonywanie regularnych analiz (bieżące, tygodniowe, dwutygodniowe, kwartalne i roczne) zagrożeń biologicznych ze strony osób chorych na choroby zakaźne i/lub osób zakażonych biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi, skażonej żywności, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, środowiska, np. wody na pływalni, środowiska pracy; zagrożeń chemicznych (nadzorowanie jakości środków spożywczych, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody na pływalni, środowiska pracy, stosowanych substancji i mieszanin chemicznych; produktów biobójczych, detergentów, zatruc środków zastępczymi) i fizycznych (zanieczyszczenia występujące w żywności, wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, pływalni, środowisku pracy); zdarzeń stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego (biologicznych, chemicznych, radiacyjnych i innych) zgodnie z procedurą EWRS wyd. przez Głównego Inspektora Sanitarnego; pobytem uchodźców wojennych z Ukrainy itp.

Składano regularne meldunki i sprawozdania do organu wyższej instancji tj. Podlaskiego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku/Głównego Inspektora Sanitarnego.

Zgodnie z procedurą EWRS do GIS/PPWIS w Białymstoku, PCZK w Zambrowie zgłoszono wystąpienie ogniska zatrucia pokarmowego wywołanego przez *Salmonella* w Miejskim Przedszkolu nr 6 w Zambrowie. Poinformowano również Inspekcję Weterynaryjną pow. zambrowskiego.

W 2023 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zambrowie zgłoszono ogółem 859 zachorowań na choroby zakaźne, w tym 182 hospitalizacji (mniej zachorowań/hospitalizacji niż w 2022 r.). W analizowanym okresie na stan sanitarno-epidemiologiczny powiatu zambrowskiego miały wpływ głównie zachorowania na COVID-19, ospę wietrzną i nowe jednostki chorobowe (RSV, grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego).

- A.** Zgłoszono 309 przypadków COVID-19, z czego 35 wymagało hospitalizacji. Stwierdzono 4 zgony spowodowanych tą chorobą, z czego 3 dotyczyło osób w wieku 60+, 1- w wieku 50-59 lat. Wszyscy mieli choroby współistniejące. W 2023 r. w powiecie zambrowskim zarejestrowano 2 ogniska zachorowań COVID-19 (Szpital Powiatowy w Zambrowie: oddział wewnętrzny, wieloprofilowy zabiegowy).
- B.** Oceniając sytuację epidemiologiczną zachorowań **na zakażenia oraz zatrucia pokarmowe** należy stwierdzić, że zachorowalność w 2023 roku na choroby zakaźne szerzące się drogą pokarmową wykazuje tendencję zwykłą, głównie przez choroby wywołane bakteriami (*Salmonella*, *Yersinia enterocolitica*, *Listeria monocytogenes*, *Clostridium difficile*).

W stosunku do roku poprzedniego zanotowano większą liczbę zachorowań na **salmonellozę** (zapadalność w powiecie 197,35, a w Polsce 16,54). Wzrosła również liczba zarejestrowanych w ciągu roku nosicieli chorobotwórczych pałeczek jelitowych z 11 w 2022 r. do 40 w 2023 r.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego spowodowane przez pałeczki *Salmonella*:

- Przedszkole Miejskie nr 6 w Zambrowie: liczba chorych 69, w tym 65 dzieci uczęszczających do przedszkola, 1 osoba z personelu, 3 osoby ze styczności z chorymi/zakażonymi; z czego 10 osób hospitalizowano; 20 osób zakażonych bezobjawowo (8 personel, 12 dzieci),
- ognisko domowe w gminie Zambrów (wiejskiej): liczba chorych: 2 dzieci, leczone ambulatoryjnie.

Zaobserwowano spadek zachorowań z powodu **biegunek i zakażeń jelitowych bakteryjnych, wirusowych i zapaleń żołądkowo-jelitowych bliżej nieokreślonych (BNO) u dzieci do lat 2** (z 49 w 2022 r. do 21 w 2023 r.), a w szczególności zakażeń wirusowych wywołanych przez **rotawirusy**

(od 2021 r. prowadzone są obowiązkowe szczepienia dzieci w wieku: od 6 tygodnia do 32 tygodnia życia).

Wzrosła liczba zachorowań pokarmowych wywołanych przez **norowirusy** z 9 w 2022 r. do 14 w 2023 r., stwierdzono wystąpienie 1 ogniska domowego (gmina Zamrów- wiejska): liczba chorych 2 (dzieci), leczonych w szpitalu.

C. W roku sprawozdawczym zarejestrowano także spadek zachorowań na choroby zakaźne wieku dziecięcego tj.:

- **krztusiec** z 7 w 2022 r. do 5 przypadków w 2023 r. (zachorowania dotyczyły osób dorosłych, w wieku 60+, nieszczepionych),
- **ospę wietrzną** ze 184 zachorowań w 2022 r. do 158 w 2023 r.

Wzrosła liczba zachorowań na płonicę z 3 w 2022 r. do 57 w 2023 r.

Nie zanotowano przypadków **różyczki, świnki, odry, błonicy i poliomyelitis**, tj. zachorowań przeciwko którym prowadzona jest długoletnia profilaktyka szczepienna, ani też przypadków przebiegających pod postacią ostrych porażenia wiotkich u dzieci do lat 14, nadzorowanych z uwagi na eradykację poliomyelitis.

D. Zarejestrowano przypadki chorób przenoszonych drogą płciową: 1 przypadek kłya, 1 innych chorób wywołanych przez Chłamydie oraz 2 nowo wykryte przypadki HIV.

E. W powiecie zambrowskim w roku 2023 nie zarejestrowano przypadków ciężkich ostrych zapaleń wątroby o nieustalonej etiologii, wzv typu A i typu B. Natomiast w stosunku do roku 2022 wzrosła liczbę zachorowań na wzv typu C (było 1 a obecnie 3). Wzrosła także liczba nosicieli wirusa typu C (z 9 do 12). Liczba zakażonych wirusem zapalenia wątroby typu C z pewnością nie jest dokładnie oszacowana, ze względu na najczęściej bezobjawowy przebieg choroby.

F. W roku sprawozdawczym zarejestrowano wzrost zachorowań na choroby odkleszczowe:

- a) **boreliozę** tj.: 24 przypadków (zapadalność 57,76). Zachorowania dotyczyły postaci skórnej (19 przypadków), kostno-stawowej (3 przypadki), neuroboreliozy (2 przypadki),
- b) zarejestrowano również 6 przypadków **kleszczowego zapalenia mózgu** (w roku 2022-1 przypadek).

G. W porównaniu do roku 2022 zarejestrowano wzrost zachorowań na neuroinfekcje, w postaci zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych (z 0 do 6 przypadków), z czego 1 zakończył się zgonem pacjenta (bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wywołane przez *Listerię monocytogenes*). Niepokojące są przypadki zachorowań wśród małych dzieci (2 przypadki).

H. W analizowanym okresie, liczba osób, u których podjęto szczepienia z powodu styczności i narażenia na wściekliznę, była większa niż w 2022 r. W 2023 r. zaszczepiono 18 osób. Ogółem do PSSE w Zambrowie zgłoszono 42 pokąsania (więcej o 18). Zwierzęta, które były powodem narażenia i kwalifikacji do podjęcia szczepień przeciw wściekliznie to: psy, koty i szczury.

W toku przeprowadzania czynności służbowych współpracowano z Inspekcją Weterynaryjną.

I. Zachorowania na grypę

Sezon wzmożonych zachorowań na grypę (sezonową) trwa od września do kwietnia następnego roku, przy czym szczyt zachorowań przypada między styczniem a marcem.

Z dniem 7 lipca 2023 r. zniesiono obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań MZ-55 „Tygodniowy, dzienny meldunek o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę”, stąd nie posiadamy informacji nt. zachorowań tego rodzaju obejmujących cały rok. Rozszerzono obowiązek zgłaszania przypadków grypy potwierdzonych wynikiem szybkiego testu antygenowego, stąd lekarze podmiotów leczniczych zgłosili w 2023 r. do PSSE w Zambrowie 64 przypadki potwierdzonych zachorowań grypę, więcej niż w 2022 r. (o 63).

Grypa sezonowa monitorowana jest również w systemie SENTINEL. Założeniem systemu jest skoordynowanie przesyłanych danych epidemiologicznych z danymi wirusologicznymi. Meldunki z realizacji programu przesyłane są do WSSE w Białymstoku w cyklu tygodniowym. W 2023 roku lekarz POZ z pow. zambrowskiego pobrał od 2 chorych z objawami grypy/ grypopodobnymi materiał do badań

laboratoryjnych, z którego nie uzyskano dodatnich wyników.

Monitorowano sytuację powiatu w związku z doniesieniami dotyczącymi wystąpienia w Polsce przypadków infekcji wśród kotów domowych spowodowanych wirusem grypy A/H5N1. Nie stwierdzono w powiecie zambrowskim zagrożenia tego rodzaju.

J. Zachorowania na legionelozę

Nie zgłoszono zachorowań mieszkańców pow. zambrowskiego na legionelozę.

K. Zachorowania w 2023 r. na gruźlicę były na takim samym poziomie jak w 2022 r. (6 przypadków - zapadalność w powiecie jest wyższa niż dla Polski). Od lat obserwuje się zachorowania wśród mieszkańców, głównie **Zambrowa i gm. Rutki**.

L. Zakażenia wywołane przez pałeczki jelitowe Enterobacteriaceae wytwarzające karbapenemazy (CPE), w szczególności *Klebsiella pneumoniae* NDM, KPC, OXA-48

Województwo podlaskie plasuje się na drugim miejscu w kraju pod względem liczby zakażeń wywołanych przez te pałeczki. Szczepy CPE oznaczają grupę pałeczek jelitowych, które nabyły oporność na większość antybiotyków, w tym na karbapenemy (karbapenemy są to antybiotyki, które stosowane są w leczeniu ciężkich zakażeń). Rozprzestrzenianie się szczepów CPE wynika m.in. z nadmiernego stosowania antybiotyków, zarówno w leczeniu szpitalnym, jak i w leczeniu prowadzonym przez innych lekarzy.

W roku 2023 zarejestrowano 9 mieszkańców pow. zambrowskiego - nosicieli *Klebsiella pneumoniae* (w 2022 r.: 4). W ograniczaniu transmisji antybiotykoopornych szczepów bakteryjnych, kluczowym jest zaangażowanie kierownictwa podmiotów leczniczych, restrykcyjne zachowanie personelu medycznego oraz świadomość chorych i domowników..

Podsumowując sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych w 2023 r. w powiecie należy ocenić jako dobrą, niemniej jednak wymagającą stałego monitoringu.

Zapadalność na niektóre choroby w powiecie jest wyższa od zapadalności dla Polski (w tym m.in. na zatrucia pokarmowe wywołane *Salmonellą*, posocznice i inne zakażenia pozajelitowe wywołane *Salmonellą*, zatrucia pokarmowe wywołane *Yersinia enterocolitica*, bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone, wirusowe zakażenia jelitowe wywołane norowirusami, wirusowe zakażenia jelitowe inne określone i nieokreślone, listerioza, krztusiec, płonica, inne choroby płciowe wywołane przez Chłamydia, borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu, styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień, wzw typ C, bakteryjne i wirusowe zapalenia opon mózgowych, gruźlica).

Działania PSSE w Zambrowie w 2023 r. w ww. zakresie obejmowały dokonywanie regularnych analiz (bieżące, tygodniowe, dwutygodniowe, kwartalne i roczne) zagrożeń biologicznych ze strony osób chorych na choroby zakaźne i/lub osób zakażonych biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi, skażonej żywności, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, środowiska, np. wody na pływalni, środowiska pracy; zagrożeń chemicznych (nadzorowanie jakości środków spożywczych, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wody na pływalni, środowiska pracy, stosowanych substancji i mieszanin chemicznych; produktów biobójczych, detergentów, zatruc środkami zastępczymi) i fizycznych (zanieczyszczenia występujące w żywności, wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, pływalni, środowisku pracy); zdarzeń stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego (biologicznych, chemicznych, radiacyjnych i innych) zgodnie z procedurą EWRS wyd. przez Głównego Inspektora Sanitarnego; pobytem uchodźców wojennych z Ukrainy itp.

Składano regularne meldunki i sprawozdania do organu wyższej instancji tj. Podlaskiego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku/Głównego Inspektora Sanitarnego.

Zgodnie z procedurą EWRS do GIS/PPWIS w Białymstoku, PCZK w Zambrowie zgłoszono wystąpienie ogniska zatrucia pokarmowego wywołanego przez *Salmonella* w Miejskim Przedszkolu nr 6 w Zambrowie. Poinformowano również Inspekcję Weterynaryjną pow. zambrowskiego.

13. Monitorowanie i eliminowanie zagrożeń związanych z organizacją imprez masowych (sportowych, artystycznych oraz rozrywkowych)

Sekcja Higieny Komunalnej PSSE w Zambrowie wydała 1 postanowienie na zorganizowanie imprezy masowej w zakresie proponowanych warunków sanitarnych: "XXVI DNI ZAMBROWA".

15. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych skierowanych do mieszkańców o możliwych zagrożeniach i ich unikaniu (edukacja dla bezpieczeństwa)

- 1) Podczas wystąpienia **ogniska pokarmowego** w jednym z przedszkoli zorganizowano spotkania z personelem oraz rodzicami dzieci uczęszczających do tej placówki, na których informowano o podjętych przez PIS działaniach zmierzających do ustalenia źródła zakażenia, liczby osób chorych i zakażonych; sposobach zapobiegających rozprzestrzenianiu się zakażeń. Rozdawano ulotki w siedzibie przedszkola oraz PSSE w Zambrowie, zamieszczono materiały informacyjne na Facebooku i stronie internetowej PSSE w Zambrowie (np. 5 kroków do bezpiecznej żywności, proste zasady przechowywania żywności w bezpiecznej temperaturze, higiena rąk, Bezpieczeństwo domowych przetworów);
- 2) Skierowane do **uchodźców z Ukrainy** – dystrybucja ulotek, plakatów, broszur (w języku ukraińskim i polskim) nt. *Ochrona z dawką dobrej woli: Zaszczep się na zdrowie, Planuj zdrowo swoje posiłki!, Zasady przechowywania żywności, Ile to porcja?, Zdrowie w Twoich rękach: wspólnie przeciwko chorobom zakaźnym!, Zasady zachowania w kuchni, Zdrowie na pierwszym miejscu – profilaktyka w akcji!, Broszura informacyjna dot. zdrowego trybu życia i odżywiania oraz profilaktyki chorób zakaźnych;*
- 3) Działania z zakresu promocji zdrowia np. w placówkach nauczania i wychowania poprzez realizację programów edukacyjnych skierowanych do wybranych grup społecznych, np.:
 - *Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS,*
 - *Podstępne WZW: przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych oraz kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych,*
 - *Wybierz Życie – Pierwszy Krok - program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy,*
 - *„ARS, czyli jak dbać o miłość?” to program - dotyczący profilaktyki uzależnień,*
 - *Profilaktyka zatruć pokarmowych, w tym zatruć grzybami,*
 - *Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach - propagowanie wiedzy o racjonalnym stosowaniu antybiotyków,*
 - *Profilaktyka zachorowań na grypę -propagowanie zdrowego stylu życia celem uniknięcia zachorowania na grypę czy inne infekcje,*
 - *Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze,*
 - *Promocja szczepień ochronnych,*
 - *Promocja szczepień HPV,*
 - *Profilaktyka chorób zakaźnych,*
 - *Znamie! Znam je? - dot. upowszechnienia wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka poprzez: przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania na czerniaka, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki, uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw prozdrowotnych,*
 - *Profilaktyka używania tytoniu i e-papierosów – propagowanie zdrowego stylu życia poprzez: upowszechnianie wiedzy nt. skutków zdrowotnych aktywnego palenia wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz biernej ekspozycji na dym tytoniowy i parę papierosów elektronicznych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych ludzi, zachęcanie do zerwania z nałogiem tytoniowym poprzez przedstawienie korzyści płynących z niepalenia, motywowanie do przestrzegania zakazu palenia w miejscach publicznych, wskazywanie miejsc pomocy osobom uzależnionym*
 - *Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”- zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz*

- zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych;
- Działania informacyjno-edukacyjne nt. zapobiegania zagrożeniom spowodowanym namnażaniem się bakterii *Legionella* (kampania edukacyjno-informacyjna skierowana do podmiotów leczniczych, zarządców, właścicieli, gmin, nadzorowanych zakładów): pisma, wystąpienia;
- 4) Udzielanie informacji i instruktaży podczas przeprowadzanych działań kontrolnych, np. nt. zakażeń krwiopochodnych, wentylacji i klimatyzacji, higieny produkcji żywności oraz interesantów zgłaszających się do siedziby PSSE;
- 5) Zamieszczanie materiałów informacyjno-edukacyjnych na Facebooku i stronie internetowej PSSE Zambrów: <https://www.gov.pl/web/psse-zambrow> dotyczących np. szczepień, bezpieczeństwa żywności i wody, zapobieganiu chorobom zakaźnym, zagrożeniom radonem itp., w zakładkach:
 - Komunikaty i ostrzeżenia,
 - Akcje, kampanie, projekty,
 - Aktualności,
 - Pytania i odpowiedzi > Materiały do pobrania;
- 6) Kierowanie materiałów informacyjno-edukacyjnych do redakcji lokalnych portali internetowych np. *Powszechny Program Szczepień p/HPV*, *Sprawdź, gdzie w powiecie zambrowskim można zaszczepić dziecko na HPV*, *Informacja PPIS nt. dopuszczalnego stężenia tlenu azotu*, *Bezpieczne wakacje zależą od ciebie*, *Woda z wodociągu przydatna do spożycia itp.*

Blok programowy Bezpieczeństwo w szkole

4. Prowadzenie działań profilaktycznych i prewencyjnych ukierunkowanych na ograniczanie dostępu do alkoholu, narkotyków (środki odurzające i psychotropowe), dopalaczy, innych używek oraz przeciwdziałanie przemocy ze strony dorosłych i przemocy rówieśniczej wynikającej z zachowań agresywnych dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zambrowie informuje, iż w 2023 r. do siedziby PSSE w Zambrowie nie wpłynęło żadne pismo, z informacją o naruszeniu zapisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.) w przedmiocie zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych oraz prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia bądź też wprowadzenia do obrotu nowej substancji psychoaktywnej wymagającej zezwolenia Inspektora do Spraw Substancji Chemicznych na tę substancję przez podmiot nieuprawniony i niespełniający wymagań.

Tym samym PPIS w Zambrowie w ramach monitoringu działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi w 2023 r. nie prowadził żadnego postępowania w tej sprawie.

Do PSSE w Zambrowie w 2023 r. nie wpłynęło żadne zgłoszenie dotyczące użycia omawianych środków.

W ramach współpracy i profilaktyki w obszarze nadzoru nad środkami zastępczymi, pracownicy Sekcji HP PSSE w Zambrowie zapoznali się i stosują w bieżącej pracy: *Porozumienie zawarte w dniu 21.02.2019 r. w Warszawie pomiędzy Inspektorem do spraw Substancji Chemicznych a Głównym Inspektorem Sanitarnym w sprawie szczegółowych warunków i sposobu współpracy przy sprawowaniu nadzoru nad spełnianiem przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej.*

Na terenie działania PSSE w Zambrowie nie odnotowano żadnego przypadku zgonu, który byłby bezpośrednio lub pośrednio spowodowany użyciem substancji psychoaktywnych lub co do którego istniało podejrzenie, że byłby spowodowany użyciem takiej substancji.

Realizując zadania z zakresu nowych substancji psychoaktywnych, pracownicy Sekcji HP PSSE w Zambrowie ustalili, iż na terenie powiatu zambrowskiego nie ma przedsiębiorców wytwarzających, przetwarzających, przerabiających, realizujących przywozy, wywozy, w ramach wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie, określonych w art. 4 ust. 2 pkt. 1a ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338, z późn. zm.) oraz art. 40 d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zambrowie, podsumowując działalność w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi za 2023 rok, informuje, iż na terenie działania PSSE w Zambrowie, nie ma sklepów które wprowadzają do obrotu środki zastępcze, nie ujawniono przypadków wytwarzania środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

6. Realizowanie programów z zakresu profilaktyki uzależnień (alkoholizm, narkomania), uzależnień od internetu, hazardu itp.) wśród dzieci i młodzieży (organizacja szkoleń, kursów, turniejów wiedzy itp.)

- *Profilaktyka używania tytoniu i e-papierosów* – propagowanie zdrowego stylu życia poprzez: upowszechnianie wiedzy nt. skutków zdrowotnych aktywnego palenia wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych oraz biernej ekspozycji na dym tytoniowy i parę papierosów elektronicznych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych ludzi, zachęcanie do zerwania z nałogiem tytoniowym poprzez przedstawienie korzyści płynących z niepalenia, motywowanie do przestrzegania zakazu palenia w miejscach publicznych, wskazywanie miejsc pomocy osobom uzależnionym,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?” to program - dotyczący profilaktyki uzależnień,
- *Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS*,
- udział i propagowanie udziału w konferencji „Mózg pod wpływem... diagnoza, terapia, wskazówki do pracy z dziećmi i młodzieżą” organizowanej przez Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku oraz Dyrektora Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku (21 listopada 2023 r. w sali konferencyjnej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, ul. Mickiewicza 3),
- organizacja powiatowego etapu Wojewódzkiej Olimpiady Wiedzy o HIV/AIDS,
- organizacja szkoleń z zakresu higieny jamy ustnej (przedszkola), HIV i AIDS (szkoły). Wizyta ta była związana z obchodzonym 1 grudnia Światowym Dniem AIDS. (szkoły),
- Bezpieczne i higieniczne warunki na placu zabaw - akcja kontrolna "Bezpieczny plac zabaw", którą prowadziliśmy w żłobkach, przedszkolach i szkołach podstawowych,
- Na co zwracamy uwagę w klasie twojego dziecka?

Blok programowy Bezpieczeństwo Sanitarne-Epidemiologiczne

1. Zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych i zawodowych

- A. W celu zapobiegania powstawaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych szczególnie ważna jest ścisła współpraca i komunikacja pomiędzy lekarzami/felczerami, medycznymi laboratoriami diagnostycznymi, instytutami badawczymi i organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej a także współdziałanie między organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska. Zasady zawarto w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1284 z późn. zm.) Zgodnie z art. 5 tej ustawy osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane na zasadach określonych w ustawie do:
- 1) poddawania się:

- a) zabiegom sanitarnym,
- b) szczepieniom ochronnym,
- c) poekspozycyjnemu profilaktycznemu stosowaniu leków,
- d) badaniom sanitarno-epidemiologicznym, w tym również postępowaniu mającemu na celu pobranie lub dostarczenie materiału do tych badań,
- e) nadzorowi epidemiologicznemu,
- f) kwarantannie,
- g) leczeniu,
- h) hospitalizacji,
- i) izolacji,
- j) izolacji w warunkach domowych;
- 2) zaniechania wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby – jeżeli są osobami zakażonymi, chorymi na chorobę zakaźną lub nosicielami;
- 3) stosowania się do nakazów i zakazów organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej służących zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych;
- 4) udzielania danych i informacji:
 - a) organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej, Wojskowej Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Ochrony Środowiska, jednostkom, o których mowa w art. 30 ust. 1, oraz ośrodkom referencyjnym i instytutom badawczym – niezbędnych do prowadzenia nadzoru epidemiologicznego nad zakażeniami i chorobami zakaźnymi i zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych,
 - b) właściwym państwowym inspektorom sanitarnym – niezbędnych do prowadzenia nadzoru epidemiologicznego nad niepożądanymi odczynami poszczepiennymi,
 - c) organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej – niezbędnych do sprawowania nadzoru nad realizacją obowiązków, o których mowa w pkt 1–3.

Najważniejszym elementem profilaktyki zdrowotnej jest unikanie czynników chorobotwórczych, przestrzeganie zasad higieny, utrwalanie zasad zdrowego stylu życia oraz ich propagowanie.

Jedną z podstawowych metod w profilaktyce zdrowotnej stanowią szczepienia ochronne. Szczepienia to jeden z najlepszych wynalazków ludzkości, który pozwolił praktycznie wyeliminować wiele groźnych chorób zakaźnych (np. gruźlicę czy polio). Ich głównym celem jest mobilizacja układu odpornościowego do wytworzenia odpowiedniej ilości przeciwciał, które będą w stanie obronić organizm w razie zakażenia. Zdarza się również, że mimo zastosowania szczepienia choroba pojawia się, jednak prawie zawsze jej przebieg jest łagodniejszy niż w przypadku osób nieszczepionych, oraz nie towarzyszą jej groźne dla zdrowia i życia powikłania.

Pracownicy Sekcji Epidemiologii i innych komórek organizacyjnych PSSE w Zambrowie:

- przeprowadzali dochodzenia epidemiologiczne w celu ustalenia źródła zakażenia, ustalenia grupy osób narażonych, przecięcia dróg szerzenia się poprzez informowanie o konieczności zastosowania zabiegów np. dezynfekcji, dezynsekcji, deratyzacji, sterylizacji, działań zapobiegawczych /profilaktycznych, np. myciu rąk, ograniczeniu aktywności społecznej, przestrzeganiu dystansu społecznego, noszeniu maseczek, poddawaniu się szczepieniom, itp.;
- współpracowali z lekarzami POZ (nadzór lekarski i epidemiologiczny nad osobami z kontaktu z chorymi/zakażonymi, realizacja obowiązkowych szczepień); poradniami i szpitalami, w których są leczone osoby chore; Inspekcją Weterynaryjną;
- kontrolowali obiekty, przedsiębiorców i osoby fizyczne w zakresie przestrzegania nakazów, zakazów i ograniczeń w trakcie stanu zagrożenia epidemicznego; nie stwierdzono naruszenie nakazów, zakazów i ograniczeń;
- wydali decyzje dot. zaniechania wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby (jeżeli były osobami zakażonymi, chorymi na chorobę zakaźną lub nosicielami);
- wydali decyzje o zamknięciu obiektu, zakazie wstępu do obiektu, obowiązku przeprowadzenia dezynfekcji,
- kontrolowali podmioty lecznicze pow. zambrowskiego w zakresie podejmowanych działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w środowisku medycznym;

- podejmowali zintensyfikowane działania wobec lekarzy/laboratoriów dotyczące poprawy zgłaszalności podejrzeń/rozpoznań chorób zakaźnych i zakażeń;
- podejmowali działania zmierzające do ograniczenia transmisji antybiotykoopornych szczepów bakteryjnych, poprzez:
 - informowanie lekarzy POZ o wykrytych przypadkach nosicielstwa szczepu *K. pneumoniae* (NDM, CPE, OXA-48) u pacjentów,
 - udzielanie instruktaży nt. zasad postępowania z takim pacjentem w środowisku podmiotu leczniczego i domowym,
 - wzmożony nadzór nad procedurami higienicznymi (higiena rąk, dekontaminacja powierzchni),
 - dystrybucję ulotek i materiałów szkoleniowych,
 - propagowanie wiedzy o racjonalnym stosowaniu antybiotyków;
- w związku z tym, że województwo podlaskie ma najniższy stan zaszczepienia dzieci i młodzieży w Polsce (wg danych za 2022 r.) w 2023 r. podejmowali intensywne działania dotyczące nadzoru nad szczepieniami:
 - kontrolowali wywiązywanie się lekarzy sprawujących profilaktyczną opiekę zdrowotną z obowiązku powiadomienia osoby obowiązanej do poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym lub osoby sprawującej prawną pieczę nad osobą małoletnią lub bezradną albo opiekuna faktycznego w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, o obowiązku poddania się tym szczepieniom, a także poinformowaniu o szczepieniach zalecanych;
 - kontrolowali sposób prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej obowiązkowych szczepień ochronnych, w tym przechowywania kart uodpornienia oraz dokonywania wpisów potwierdzających wykonanie szczepienia oraz sporządzania sprawozdania z przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych i sprawozdania ze stanu zaszczepienia osób objętych profilaktyczną opieką zdrowotną,
 - podejmowali działania wobec osób niezdecydowanych, wahających się i uchylających się od obowiązkowych szczepień < udzielali informacji, porad telefonicznie oraz w trakcie bezpośrednich spotkań, wysyłali pisma informujące (29), wystawili 18 upomnień>;
- monitorowali zgłaszalności zakażeń, podejrzeń/rozpoznań chorób zakaźnych i zgonów z powodu choroby zakaźnej (w tym uchodźców z Ukrainy);
- współpracowali z laboratoriami wykonującymi badania w celu dokonania wyboru próbek poddawanych sekwencjonowaniu, u których rozpoznano COVID-19. Sekwencjonowaniu poddano 6 próbek, we wszystkich próbkach stwierdzono wariant Omikron;
- wystawiali skierowania na badania w kierunku *Salmonella*/*Yersinia*/*Shigella* ozdrowieńców/nosicieli/osób ze styczności z chorymi na salmonelozę, jersiniozę, czerwonkę - pobrano 1000 próbek;
- wystawiali skierowania na badania metodą PCR w kierunku grypy/RSV/COVID-19 (pobrano próbki od 2 osób) – nie stwierdzono grypy/RSV/COVID-19;
- monitorowali realizację obowiązkowych hospitalizacji/leczenia (dot. przypadków gruźlicy, kiły);
- wizytowali miejsca pobytu uchodźców z Ukrainy, monitorowali zachorowania wśród tej grupy osób propagowali wśród nich obowiązujący w Polsce Program Szczepień Ochronnych;
- prowadzili kampanię informacyjno-edukacyjną oraz działania inspekcyjne związane z zagrożeniem *Legionellą*,
- realizowali programy profilaktyczne: kontynuowali rozpoczęty w 2012 r. program pn. „Zapobieganie zakażeniom HCV”, w ramach którego dystrybuowali broszury, ulotki oraz plany higieny, przeprowadzali instruktaże dla personelu medycznego, zakładów usługowych (fryzjerskich, kosmetycznych), zamieszczali materiały informacyjne na stronie internetowej PSSE i lokalnych portalach internetowych.

Obserwowany spadek zachorowań na niektóre choroby zakaźne miał, podobnie jak w latach ubiegłych, charakter sezonowy lub był kontynuacją trendów wieloletnich obserwowanych wcześniej.

W związku z sytuacją epidemiologiczną jaka panowała w Polsce oraz poza granicami Polski, w Chinach i innych krajach (COVID -19 tzn. zapalenie płuc spowodowane nowym koronawirusem SARS-CoV-2, MPOX dawniej oспа małpia) a także konflikt zbrojny na Ukrainie i dużą liczbą imigrantów (legalnych z Ukrainy i nielegalnych z Białorusi), oraz rosnącą liczbą osób uchylających się od szczepień w celu utrzymania dobrej sytuacji epidemiologicznej powiatu niezbędne jest dalsze edukowanie społeczeństwa i propagowanie szczepień jako najskuteczniejszego sposobu w walce z niebezpiecznymi, często śmiertelnymi chorobami zakaźnymi zagrażającymi zdrowiu i życiu.

Zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych

W 2023 r. do siedziby organu PIS w Zambrowie wpłynęło 1 zgłoszenie podejrzenia o chorobę zawodową, które obligowało tutejszy organ do przeprowadzenia stosownego postępowania wyjaśniającego przed wydaniem decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, bądź o braku podstaw do jej stwierdzenia.

2. Kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

A. Higieny środowiska (wody, powietrza, gleby, środowisko wewnętrzne w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi):

- 1) **wody** – patrz informacje nt. wody na pływalni, wody przeznaczonej do spożycia,
- 2) **powietrza:**
 - a) kontrola nad jakością powietrza atmosferycznego należy do kompetencji Inspekcji Ochrony Środowiska
 - b) powietrze w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (kompetencje PIS):
 - prowadzili kampanię informacyjną nt. radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń; udzielali porad/informacji odnośnie zagadnień związanych z narażeniem na radon, zagrożeń dla zdrowia, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu czy dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu w budynku;
 - przestrzegania ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. „o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych” (Dz. U. z 2019 r. poz. 2182) - podczas przeprowadzanych kontroli
 - nie podejmowali kontroli związanych ze złą jakością powietrza z powodu przekroczonych stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielanych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (brak tego typu informacji/zgłoszeń);
 - analizowali wyniki badań powietrza pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi (po remontach np. szkół, przedszkoli);
- 3) **gleby:**

Nie podejmowali działań kontrolnych - kompetencje głównie Inspekcji Ochrony Środowiska i wójta/burmistrza (skargi na odpady z ferm drobiu, czy gospodarstw rolnych);
- 4) **hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi** – nie podejmowano działań kontrolnych (nie zgłaszano skarg)

B. Higieny w zakładach pracy

Bieżący nadzór sanitarny nad warunkami środowiska pracy w zakładach pracy. W roku 2023 w ewidencji zakładowej ds. Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zambrowie figurowało 168 zakładów pracy, które zatrudniały ogółem 5064 pracowników. Planem kontroli na 2023 r. objęto 51 zakładów. Kontroli poddano 60 zakładów, w których przeprowadzona analiza zagrożeń wykazała, iż w narażeniu na działanie poszczególnych czynników szkodliwych pracuje w nich 2268 osób, w tym w narażeniu na hałas 1331, wibrację 334, pyły 231, czynniki chemiczne 202, czynniki biologiczne 374 a czynniki rakotwórcze 186.

C. Higieny w zakłady fryzjerskich, kosmetycznych, solariach, salonach tatuażu

Nadzorując solaria zgodnie z ustawą z dnia 15 września 2017 r o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U.2017.2111) i rozporządzeniem MZ z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U.2018.275). Informacje muszą być czytelne, widoczne i umieszczone w miejscu udostępniania solarium. Ustawa wprowadziła ponadto zakaz promocji i reklamy usług w zakresie udostępniania solarium w telewizji, radiu, prasie, kinach, podmiotach leczniczych, szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych, na terenie

obiektów sportowo-rekreacyjnych i w innych miejscach publicznych; na plakatach (w tym plakatach wielkoformatowych) oraz w środkach usług informatycznych. Nadzór sanitarno-techniczny oraz wymienione wyżej zagadnienia stanowiły podstawę kontroli solariów w 2023 r.

Rok 2023 to kolejny rok bez rozporządzenia MZ regulującego wymagania, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety odnowy - co stanowi duże utrudnienie dla nowopowstających i funkcjonujących obiektów a w szczególności wykonywania nadzoru sanitarnego. Stan sanitarno-porządkowy zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, solariów skontrolowanych w 2023 r. nie budził zastrzeżeń. Stan techniczny ww. placówek jest zadowalający.

D. Higieny procesów nauczania i wychowania

W 2023 roku pod nadzorem PSSE w Zambrowie było 29 placówek stałych przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży do których uczęszczało 6046 dzieci i młodzieży, oraz 17 placówek wypoczynku zimowego i letniego z których skorzystało 710 uczestników. Wszystkie nadzorowane placówki zostały skontrolowane. W placówkach tych dokonano 76 kontroli.

Funkcjonalność budynków

W ogólnej ocenie stwierdzono, iż stan techniczny budynków ulega sukcesywnej poprawie w związku z realizacją wydanych decyzji oraz pozyskaniem przez samorządy lokalne funduszy z programów unijnych – niemal we wszystkich placówkach oświatowo-wychowawczych prowadzone były prace remontowe lub konserwatorsko-porządkowe mające na celu poprawę stanu technicznego funkcjonujących placówek. W 2023r. nastąpiła poprawa w zakresie zapewnienia wystarczających środków do higieny osobistej w sanitariatach, a także stanu sanitarnohigienicznego toalet. Ponadto wykonywano prace konserwatorsko-porządkowe, które obejmowały generalne sprzątanie wszystkich pomieszczeń szkół, konserwację urządzeń sanitarnych, naprawę sprzętu szkolnego (krzesła/stoliki), porządkowanie terenów zielonych i boisk sportowych, pracowni komputerowych i innych pracowni zawodowych.

Stan techniczny oraz sanitarny budynków

Stan sanitarno - techniczny i higieniczny nadzorowanych placówek był dobry. Wszystkie nadzorowane przez PSSE placówki są skanalizowane i podłączone do wodociągów sieciowych. We wszystkich placówkach na koniec roku 2023 woda pod względem fizyko-chemicznym i mikrobiologicznym była zgodna z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

We wszystkich placówkach zapewniona jest ciepła woda bieżąca.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W skontrolowanych placówkach w 2023 roku pełną infrastrukturę do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego posiada 12 szkół podstawowych i 3 Zespoły Szkół. W 1 szkole podstawowej, w której nie ma sal gimnastycznych zajęcia w – f odbywają się na korytarzach.

Dożywianie

W 12 szkołach podstawowych z dożywiania ogółem korzysta 1768 uczniów, w tym z pełnych obiadów korzysta 1689 uczniów (z posiłków dofinansowanych korzysta 238 uczniów).

Ocena higieniczna tygodniowych planów lekcji

Na właściwy rozwój ucznia wpływa m.in. organizacja procesów nauczania i wychowania w szkołach, zwłaszcza planowanie nauki i wypoczynku. W tym celu w 15 szkołach i 3 zespołach szkół, w 98 oddziałach oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ergonomia w szkole

Dokonano oceny dostosowania mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków. W 6 przedszkolach, w 40 oddziałach przebadano 995 dzieci; w 15 szkołach, w 102 oddziałach przebadano 1685 uczniów; w 3 Zespołach Szkół, do których należą: 1 przedszkole, 1 szkoła podstawowa, 2 LO, 2 technika, 1 Szkoła Branżowa I Stopnia przebadano ogółem 840 uczniów, w 29 oddziałach. Wszyscy przebadani uczniowie

oraz dzieci pracują przy prawidłowo dobranych meblach. Należy stwierdzić, że szkoły z roku na rok nabywają umiejętności w prawidłowym dostosowaniu mebli do wysokości uczniów.

Możliwość pozostawienia podręczników w szkołach

Pracownik pionu higieny dzieci i młodzieży podczas kontroli sanitarnych w szkołach sprawdzał w jaki sposób szkoły realizują zapis §4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Przepis ten stosuje się od dnia 1 września 2009 r. do uczniów klas, w których realizuje się podstawę programową kształcenia ogólnego. Zgodnie z nim w pomieszczeniach szkoły lub placówki, powinna zostać zapewniona uczniom możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że wszystkie szkoły zapewniają możliwość pozostawienia podręczników w szafkach, wydzielonych półkach w klasach lub w bibliotekach.

Realizacja zagadnień problemowych:

- **Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych**

W tym celu w 1 szkole podstawowej przebadano 70 uczniów w 5 klasach. Analizując obciążenie plecaków uczniów tej szkoły należy stwierdzić, że na 70 uczniów 1 przekroczyło normę (powyżej 15%).

- Przeprowadzono kontrole tematyczne dotyczące **bezpiecznych placów zabaw** - uchybień nie stwierdzono. Podczas kontroli udzielano instruktażu dyrektorom placówek na temat postępowania w razie wystąpienia wszawicy, owsicy.

Postępowanie administracyjne

PSSE w Zambrowie sprawując nadzór nad warunkami higieny dzieci i młodzieży egzekwuje realizację prawnych nakazów dotyczących zapewnienia odpowiednich standardów higieny w licznych obszarach (stan sanitarno-techniczny budynków, w których działają placówki dla dzieci i młodzieży, higiena procesu nauczania, warunki sanitarno-higieniczne wypoczynku itp.) poprzez wydawanie zaleceń oraz prowadzenie postępowań administracyjnych.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano ogniska zbiorowego zatrucia pokarmowego spowodowane przez pałeczki *Salmonella* w 1 z przedszkoli w Zambrowie. Wydano decyzje o:

- zamknięciu przedszkola, wprowadzono zakaz wstępu do pomieszczeń obiektu, przeprowadzenie dekontaminacji pomieszczeń i przedmiotów znajdujących się w pomieszczeniach (a jeżeli nie jest to możliwe - ich zniszczenie (od 5 do 30 czerwca 2023 r.)
- obowiązku poddania się badaniom sanitarno-epidemiologicznym (personel),
- odsunięciu od pracy personelu zakażonego,
- wygaszeniu decyzji o odsunięciu od pracy po uzyskaniu negatywnych wyników badań sanitarno-epidemiologicznych.

Łącznie wystawiono 54 decyzje. Podsumowując, należy stwierdzić, iż warunki sanitarno - higieniczne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu zambrowskiego ulegają systematycznej poprawie. Na podniesienie standardu technicznego oraz poprawę warunków pobytu uczniów oraz wychowanków w placówkach oświatowo-wychowawczych wpływ miały podejmowane prace remontowe i konserwatorskie obiektów. Sukcesywnie zwiększa się również liczba placów zabaw przy szkołach i przedszkolach.

W nadzorowanych szkołach i placówkach oświatowo – wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku i rekreacji zapewnione są bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci i młodzieży.

E. Higieny wypoczynku i rekreacji

Pływalnia

W 2023 r. w ramach realizacji § 4 rozporządzenia MZ z dnia 9 listopada 2015r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach wydano zbiorczą ocenę opartą na podstawie: parametrów jakości wody, wyników badań wody na pływalni wykonanych przez zarządzającego pływalnią, zakresu i częstotliwości wykonywania badań wody przez zarządzającego pływalnią, zastosowanych metodyk referencyjnych analiz oraz wyników badań wody na pływalni

wykonanych przez PPIS. W ramach nadzoru nad pływalnią „DELFIN” w Zambrowie PPIS pobrał z nadzoru a zarządca w ramach kontroli wewnętrznej ilość prób wody wymaganą ww. rozporządzeniem. Stan sanitarno-techniczny pływalni nie budził zastrzeżeń, a jakość wody w urządzeniach przez cały rok spełniała wymagania z rozporządzenia.

Hotele, obiekty czasowo-turystyczne

Obiekty tej kategorii oceniono jako dobre. Placówki są sukcesywnie modernizowane, utrzymane na poziomie wymaganych warunków sanitarnych.

Stan sanitarny terenów rekreacyjnych, środków transportu

Jak co roku skontrolowano tereny rekreacyjne w tym m.in. piaskownice i place zabaw. Systematycznej poprawie ulega stan placów zabaw i piaskownic; tereny rekreacyjne są wydzielane.

Skontrolowano środki transportu. Stan taboru autobusowego uznano za wystarczający. Stan sanitarno-techniczny dworca oceniono jako dobry. Ogółem przeprowadzono 9 kontroli.

F. *Spełnienia warunków zdrowego żywienia i żywności*

- 1) W roku 2023 do badań laboratoryjnych w kontrolowanych obiektach żywności, żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością na terenie powiatu zambrowskiego pobrano i zbadano łącznie **189 próbek**.

Wszystkie pobrane próbki spełniały wymagania obowiązującego prawa. Próbek nie kwestionowano.

- 2) Ocena sposobu żywienia w zakładach zamkniętych żywienia zbiorowego

W 2023 r. pod nadzorem PPIS w Zambrowie znajdowało się 26 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym:

- 1 blok żywienia w szpitalu, w systemie cateringowym,
- 10 stołówek szkolnych (w tym 4 z żywieniem w systemie cateringowym),
- 7 stołówek w przedszkolach (w tym 1 z żywieniem w systemie cateringowym),
- 2 stołówki w żłobku (w tym 1 z żywieniem w systemie cateringowym),
- 1 stołówka w bursie,
- 1 stołówka w domu dziecka,
- 1 stołówka w zakładach specjalnych i wychowawczych,
- 3 inne zakłady żywienia.

W 2023 r. skontrolowano **22 zakłady** żywienia zbiorowego zamkniętego. Badano sposób żywienia poprzez ocenę teoretyczną jadłospisów. Analiza jadłospisów wykazała, że były one układane zgodnie z zachowaniem zasad racjonalnego żywienia (różnorodna technika przyrządzania potraw, urozmaicenie, sezonowość produktów, stosowanie dodatków owocowo-warzywnych).

Do oceny laboratoryjnej **pobrano 1 posiłek obiadowy w szkole podstawowej oraz 1 zestawienie dekadowe z bursy szkolnej**. Posiłek obiadowy zakwestionowano ze względu na zbyt wysoką zawartość chlorku sodu oraz zbyt niską wartość energetyczną i niską zawartość węglowodanów i białek.

Zestawienia dekadowe zakwestionowano ze względu na nieprawidłową (zbyt niską) wartość energetyczną, zawartość żelaza i wapnia (zbyt niska).

Sposób żywienia w większości placówek żywienia zbiorowego zamkniętego nie uległ zmianie. Przeprowadzone w 2023 r. badania laboratoryjne posiłków oraz zestawień dekadowych wykazały nieprawidłowości składu posiłków. W związku z tym należy kontynuować działania edukacyjne w tym temacie kierowane do osób zajmujących się organizacją żywienia, jak też lokalnych władz samorządowych.

3. *Nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne*

W ewidencji PSSE w Zambrowie znajduje się 51 podmiotów, w których są udzielane świadczenia zdrowotne: 1- szpital, 2 punkty pobierania materiału do badań (medyczne laboratoria diagnostyczne), pozostałe udzielają świadczeń ambulatoryjnych. Przeprowadzono 34 kontroli, z czego wszystkie kontrole

były to kontrole planowe.

W trakcie kontroli w jednym podmiocie (Szpitalu Powiatowym w Zambrowie) stwierdzono nieprawidłowości:

- a) utrudniony dostęp do obiektu ul. Białostocka 24 A: liczne ubytki w płytkach (pochylnia i schody zewnętrzne do budynku), co zagraża bezpieczeństwu pacjentów i pracowników,
- d) uszkodzenia i ubytki w płytkach zagrażające bezpieczeństwu pacjentów i pracowników, a także stwarzające trudności w utrzymaniu czystości (podłoga w korytarzu - parter i wewnętrzna klatka schodowa - w obiekcie ul. Białostocka 24 A),
- e) odpryski farby i tynku na sufitach i ścianach (np. poczekalni dla pacjentów - parter) oraz brudne ściany i sufity większości pomieszczeń - w obiekcie ul. Białostocka 24 A,
- f) oznaki zawilgocenia i zagrzybienia na ścianie i suficie - Poradnia endokrynologiczna oraz zacieki na ścianie pod umywalką - gabinet diagnostyczno-zabiegowy przy Poradni urazowo – ortopedycznej – w obiekcie ul. Papieża Jana Pawła II nr 3,
- g) pęknięta szyba w pomieszczeniu sanitarno-higienicznym dla pacjentów (parter, w pobliżu pracowni endoskopowej) – w obiekcie Zambrów ul. Papieża Jana Pawła II nr 3.

Kontrolowanym podmiotom wydawano zalecenia. Dotyczyły one

- a) poddawania regularnym przeglądom i aktualizacji pisemnych procedur/instrukcji,
- b) prowadzenia i udokumentowania szkoleń przypominających/doskonalących nt. higieny rąk, procesów sprzątania, dezynfekcji, sterylizacji, postępowania z odpadami, medycznymi, wymagań prawnych, np. ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, sporządzania dokumentacji
- c) aktualizacji wpisów w Rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą, Centralnej Bazie i informacji o działalności gospodarczej, BDO;
- d) doskonalenia kontroli wewnętrznej;
- e) doskonalenia sposobu monitorowania warunków przechowywania szczepionek.

4. Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia oraz nadzór nad urządzeniami wykorzystywanymi do zbiorowego zaopatrzenia w wodę

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzaniu ścieków - nadzór nad jakością wody sprawują organa Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zaopatrzenie w wodę do spożycia na terenie powiatu zapewniają następujące wodociągi: Wodociąg Zambrów i mniejsze wodociągi wiejskie: gm. Szumowo (Szumowo, Wyszomierz Wielki, Pęchratka Polska, Paproć Duża, Srebrny Borek, Łętownica), gm. Zambrów (Przeździecko-Mroczyki, Poryte-Jabłoń, Czerwony Bór, Łosie Dołęgi), gm. Kołaki-Kościełne (Zanie-Leśnica, Kołaki-Kościełne, Szczodruchy), gm. Rutki-Kossaki (Rutki-Kossaki, Szlasy-Lipno, Grądy Woniecko).

Producentami i zarządcami wymienionych wodociągów są:

1. Zambrowskie Ciepłownictwo i Wodociągi Sp. z o. o w Zambrowie, ul. Papieża Jana Pawła II 5 18-300 Zambrów
2. Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o w Szumowie, ul. Przemysłowa 5, 18-305 Szumowo
3. ZWKiEC Sp. z o. o w Wysokim Mazowieckiem ul. 1-go Maja 6, 18-200 Wysokie Mazowieckie
4. Urząd Gminy w Kołakach Kościelnych, ul. Kościelna 11, 18-315 Kołaki Kościelne
5. Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o w Rutkach-Kossakach, ul. Młynarska 3, 18-312 Rutki-Kossaki
6. Spółdzielnia Mieszkaniowa „NAREW” w Grądach Woniecko, 18-312 Rutki
7. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o. o., ul. Kopernika 9a, 18-400 Łomża

Częstotliwość poboru wody uzależniona jest od zużycia wody przez ludność danego terenu.

W ramach prowadzonego monitoringu jakości wody woda badana jest z wytypowanych punktów – tzw. „punktów zgodności. Ponadto próbki wody pobierane są z sieci wodociągowej po awariach i w ramach załatwiania interwencji mieszkańców.

Do podstawowych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie nadzoru sanitarnego nad zaopatrzeniem ludności w wodę należy:

- kontrola i ocena sanitarna obiektów, urządzeń i technologii służących do zaopatrzenia w wodę: dokonano kontroli wszystkich nadzorowanych wodociągów; decyzji na stan sanitarno-techniczny nie wystawiono;
- wydawanie zgody na zastosowanie materiałów, wyrobów, preparatów w instalacjach i urządzeniach służących do uzdatniania i przesyłania wody;

W 2023 r. z wnioskiem dotyczącym wydania oceny higienicznej materiałów użytych przy modernizacji stacji uzdatniania wody w OZPM w Zambrowie wystąpiła **Spółdzielnia Mleczarska „Mlekpól” Oddział Zakład Produkcji Mleczarskiej w Zambrowie ul. Polowa 8**. Wniosek został rozpatrzony i wydano decyzję pozwalającą na zastosowanie wymienionych materiałów.

- organizacja i uczestnictwo w monitoringu jakości wody (typowanie miejsc pobierania próbek, harmonogram pobierania próbek, pobieranie i dystrybucja próbek, gromadzenie, weryfikacja i przetwarzanie danych monitoringowych);
- szkolenie i certyfikacja próbkobiorców, bieżący nadzór nad sprzętem do pobierania próbek.
- przygotowanie decyzji egzekwujących poprawę jakości wody:

W 2023 r. w 2 wodociągach, na 17 nadzorowanych, wyniki badania jakości wody w zakresie parametrów fizyko-chemicznych odbiegały od obowiązujących norm (w roku poprzednim w 4 wodociągach). W trakcie 2023 r. w 4 wodociągach stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych. Wydano 4 decyzje o braku przydatności wody (bakterie gr. coli wodociąg Pęchratka Polska, Grądy Woniecko i 2 decyzje na wodociąg Szczodruchy). Decyzje wykonano.

W 2023 r. wydano 3 decyzje umarzające w związku z poprawą jakości wody, wystawiono 109 ocen jakości wody. Były to oceny bieżące, okresowe i obszarowe.

Należy jednak stwierdzić, iż na terenie powiatu zambrowskiego na koniec 2023 r. jakość spożywanej przez konsumentów wody odpowiadała wymaganiom obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

5. Nadzór nad jakością zdrowotną żywności oraz warunkami zdrowotnymi produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi

1) Nadzór nad jakością zdrowotną żywności oraz warunkami zdrowotnymi produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością

Charakterystyka ogólna obiektów nadzorowanych

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w powiecie zambrowskim w 2023 roku w ewidencji znajdowało się **506** zakładów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Łącznie spośród obiektów ujętych w ewidencji skontrolowano **198**. Dokonano oceny według kryteriów ustalonych w obowiązujących arkuszach w **143** obiektach. Spośród zakładów znajdujących się w rejestrze **wszystkie zakłady w Zambrowie** posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast **116** system HACCP. Łącznie przeprowadzono w nadzorowanych obiektach **295** kontroli i rekontroli.

W rezultacie prowadzonego w 2023 roku nadzoru sanitarnego w zakresie bezpieczeństwa żywności wydano **3 decyzje administracyjne nakazowe**. Za stwierdzone naruszenia wymagań higieniczno-sanitarnych nałożono **6 mandatów karnych** na kwotę **2000 zł**. Zawiadomień do prokuratury nie kierowano.

Wydano **16 decyzji płatniczych** na kwotę **2119 zł** - obciążające przedsiębiorców.

Wydano **19 decyzji zatwierdzających** zakład w związku z wnioskami przedsiębiorców o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów będących pod nadzorem PIS oraz **6 decyzji** dotyczących rozszerzenia prowadzonej działalności.

Wydano **17 decyzji** dotyczących wykreślenia zakładów podlegających urzędowej kontroli.

Rozpatrywanie skarg i interwencji

W 2023 r. do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu zambrowskiego wpłynęło **16 sygnałów** od ludności dotyczących niespełnienia przez przedsiębiorców postanowień obowiązującego prawa żywnościowego.

Dotyczyły one głównie:

- niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu środków spożywczych, w tym suplementów diety,
- niezachowania właściwych warunków higienicznych przy produkcji w zakładzie żywienia zbiorowego otwartego,
- serwowania niewłaściwej jakości posiłków w zakładzie żywienia zbiorowego otwartego,
- wprowadzania do obrotu suplementów diety niewłaściwie znakowanych oraz z niewłaściwym składem ilościowo-jakościowym produktów.

W związku z przekazywanymi sygnałami podejmowano działania kontrolno-wyjaśniające, mające na celu potwierdzenie ich zasadności. Przeprowadzono 16 kontroli interwencyjnych. Naruszenia obowiązujących przepisów prawa stwierdzono w trakcie 3 kontroli.

W jednym przypadku osobę winną zaniedbań ukarano nakładając 1 mandat karny na kwotę 400 zł. W dwóch pozostałych wszczęto postępowanie administracyjne.

Przedsiębiorca winny naruszeń prawa żywnościowego usunął nieprawidłowości odnotowane w zakładzie przed wydaniem decyzji, o czym powiadomił PPIS w Zambrowie.

W przypadku sygnałów wnoszonych z podaniem danych adresowych, udzielano odpowiedzi osobom interweniującym, informując ich o sposobie załatwienia sprawy.

Podsumowanie:

- a) Oceniając stan sanitarny zakładów żywnościowo-żywnościowych za rok 2023 można stwierdzić, że stan sanitarny w obiektach skontrolowanych nie uległ zmianie w stosunku do lat ubiegłych, z uwagi na brak obiektów ocenionych jako niezgodne na podstawie przeprowadzonych analiz ryzyka poszczególnych obiektów. Niemniej jednak zdarzają się przypadki stwierdzenia niewłaściwego stanu sanitarnego w zakładzie, co świadczy o braku kontroli wewnętrznej. Wystąpiły one sporadycznie w zakładach obrotu żywnością i dotyczyły one niewłaściwych warunków przechowywania środków spożywczych nietrwałych. W obiektach, których stwierdzono nieprawidłowości zostanie wzmożony nadzór sanitarny;
- b) W dalszym ciągu stwierdzane są trudności we wdrażaniu systemu HACCP w małych zakładach produkcyjnych, w zakładach żywienia zbiorowego oraz w zakładach obrotu. Pomimo opracowanej dokumentacji w zakresie HACCP, w licznych zakładach system kontroli nie jest jednak stosowany w praktyce. W związku z tym nadal będą kontynuowane wzmożone działania kontrolno-represyjne w tym zakresie.

2) Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W roku 2023 kontrolą objęto 11 obiektów zajmujących się wprowadzaniem produktów kosmetycznych, zatrudniających ogółem 111 pracowników. Przeprowadzone kontrole w obiektach dotyczyły głównie oceny zgodności oznakowania opakowania jednostkowego oraz oceny prawidłowości wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych zgodnie z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawnych.

W minionym roku nadzorem objęto 8 zakładów. Liczba osób w skontrolowanych zakładach wynosiła 99 osób. Uchybień w powyższym zakresie nie stwierdzono. Decyzji ani nakazów nie wydano.

6. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 w oparciu o obowiązujące przepisy

6.1. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami

W ewidencji nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami widnieje 80 zakładów, w tym 56 stosujących substancje i preparaty chemiczne, zaś 24 zajmujących się obrotem substancjami i preparatami

chemicznymi. W planie kontroli na 2022 rok ujęto 26 zakłady, w tym stosujących substancje i preparaty chemiczne 20, zaś zajmujących się obrotem substancjami i preparatami chemicznymi 6. Czynnościom inspekcyjnym poddano łącznie 26 zakładów pracy. **Uchybień nie stwierdzono. Decyzji ani nakazów nie wydano.** Liczba osób zatrudnionych w zakładach skontrolowanych wynosi 2189, w tym liczba osób stosujących substancje i preparaty chemiczne 2107, zaś zajmujących się obrotem substancjami i preparatami chemicznymi 82. W kontakcie z substancjami i mieszaninami chemicznymi pracuje 251 osób, w tym 194 osoby stosuje substancje i preparaty chemiczne, zaś 57 osoby zajmuje się obrotem substancjami i preparatami chemicznymi.

6.2. Nadzór nad produktami biobójczymi

W ewidencji nadzoru nad środkami biobójczymi znajdują się obecnie 41 zakładów (w tym 13 zakładów zajmujących się wprowadzaniem produktów biobójczych do obrotu, zaś 28 to zakłady w których stosowane są produkty biobójcze). Skontrolowanych w 2022 r. było 20 zakładów, z których 7 zajmuje się wprowadzaniem do obrotu, zaś pozostałe 13 to przedsiębiorstwa, w których stosuje się produkty biobójcze. **Uchybień w powyższym zakresie nie stwierdzono. Decyzji ani nakazów nie wydano.** Liczba osób zatrudnionych w zakładach skontrolowanych wynosi 1217, w tym stosujących produkty biobójcze 1117, zaś zajmujących się obrotem produktami biobójczymi 100.

6.3. Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu detergentów

W ewidencji nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu detergentów widnieje 10 zakładów. Jest to więcej o 3 podmioty jak w roku ubiegłym. W planie kontroli na 2022 r. ujęto 4 zakłady. Zakłady zostały poddane kontroli zgodnie z założeniami. **Uchybień nie stwierdzono. Decyzji ani nakazów nie wydano.** Liczba zatrudnionych w nich wynosi 73 osób.

6.4. Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3

W ewidencji nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 znajduje się niezmiennie 7 zakładów. W 2022 r. skontrolowano 1 zakład zajmujący się obrotem prekursorami kategorii 2 i 3. W przedsiębiorstwach zajmujących się stosowaniem prekursorów kat. 2 i 3 prowadzono 3 kontrole. **Uchybień w powyższym zakresie nie stwierdzono. Decyzji ani nakazów nie wydano.**

6.5. Nadzór nad środkami zastępczymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zambrowie informuje, iż w 2022 r. nie otrzymał żadnego pisma, dotyczącego naruszeń ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050), tj. zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych oraz prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia bądź też wprowadzenia do obrotu nowej substancji psychoaktywnej wymagającej zezwolenia Inspektora do Spraw Substancji Chemicznych na tę substancję przez podmiot nieuprawniony i niespełniający wymagań. Tym samym PPIS w Zambrowie **w ramach monitoringu działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi w 2022 r. nie prowadził żadnego postępowania w tej sprawie.**

Natomiast PPIS w Zambrowie zgodnie z wytycznymi Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku kontynuował potrzebę intensyfikowania współpracy z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą. W związku z tym przekazywał podmiotom leczniczym cyklicznie (kwartalnie) pisma informujące o obowiązku zgłaszania zatruc wraz z elektronicznym formularzem zgłoszenia przypadku zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenia wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną na podstawie art. 30a ust. 4 o przeciwdziałaniu narkomanii. PPIS w Zambrowie powyższym działaniem objął łącznie 19 podmiotów leczniczych.

Niezbędny formularz zamieszczono również na stronie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zambrowie.

Do PSSE w Zambrowie w 2022 r. nie wpłynęło żadne zgłoszenie dotyczące użycia omawianych środków.

W ramach współpracy i profilaktyki w obszarze nadzoru nad środkami zastępczymi, pracownicy Sekcji HP PSSE w Zambrowie zapoznali się i stosują w bieżącej pracy: Porozumienie zawarte w dniu 21.02.2019 r. w Warszawie pomiędzy Inspektorem do spraw Substancji Chemicznych a Głównym Inspektorem Sanitarnym w sprawie szczegółowych warunków i sposobu współpracy przy sprawowaniu nadzoru nad spełnianiem przez przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, dotyczących prowadzenia działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej.

Na terenie działania PSSE w Zambrowie **nie odnotowano żadnego przypadku zgonu, który byłby bezpośrednio lub pośrednio spowodowany użyciem substancji psychoaktywnych lub co do którego istniało podejrzenie, że byłby spowodowany użyciem takiej substancji.** Informacje te w pełni odzwierciedla baza Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach (SMIOD). W ramach współpracy ze Szpitalem Powiatowym w Zambrowie ustalono, iż badania toksykologiczne materiału biologicznego zmarłych w przypadku zgonu, który byłby bezpośrednio lub pośrednio spowodowany użyciem substancji psychoaktywnych, są wykonywane sporadycznie i odbywają się na wniosek, a podmiotem odpowiedzialnym jest Szpital Praski pw. Przemienienia Pańskiego w Warszawie Aleja Solidarności 67, 03-401 Warszawa. Ostatni materiał biologiczny do badań toksykologicznych przesłano w październiku 2018 r.

W ramach realizacji zadania z zakresu nowych substancji psychoaktywnych, pracownicy Sekcji HP PSSE w Zambrowie ustalili, iż **na terenie powiatu zambrowskiego nie ma przedsiębiorców, którzy prowadziliby działalność w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie,** określonych w art. 4 ust. 2 pkt. 1a ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59 z późn. zm.) oraz art. 40 d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050). PSSE w Zambrowie nie otrzymała ponadto informacji jakoby którykolwiek z przedsiębiorców działających na terenie powiatu zambrowskiego ubiegał się o wydanie przez Inspektora do Spraw Substancji Chemicznych zezwolenia na prowadzenie działalności w tym zakresie. Brak jest przedsiębiorców posiadających status centrum badawczo-rozwojowego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 141 z późn. zm.).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zambrowie, w związku z podsumowaniem działalności w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi za 2022 rok, informuje, iż na terenie działania PSSE w Zambrowie, **nie ma sklepów, które wprowadzają do obrotu środki zastępcze, nie ujawniono przypadków wytwarzania środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.**

7. Nadzór nad zanieczyszczeniem powietrza (smog)

PSSE w Zambrowie nie prowadzi nadzoru w tym zakresie, należy to do kompetencji Inspekcji Ochrony Środowiska.

8. Organizacja, prowadzenie, koordynowanie, nadzorowanie działalności oświatowo-zdrowotnej, w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych wśród społeczeństwa powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

Pracownik promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej zajmował się nadzorem merytorycznym nad realizacją działań z zakresu promocji zdrowia głównie w placówkach nauczania i wychowania. Przeprowadzono 21 wizytacji w podległych placówkach. Prowadzono działania zmierzające do ograniczenia liczby zachorowań, poprzez realizację programów edukacyjnych skierowanych do wybranych grup społecznych.

Jednocześnie prowadzono działania w celu ograniczenia zjawisk patologicznych i niepożądanych wśród dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach oświatowo – wychowawczych oraz prowadzeniu działań profilaktycznych i prewencyjnych ukierunkowanych na ograniczenie dostępu do alkoholu, narkotyków (środki odurzające i psychotropowe), dopalaczy, innych używek oraz przeciwdziałanie przemocy ze strony

dorosłych i przemocy rówieśniczej wynikającej z zachowań agresywnych dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym realizowane są interwencje programowe i nieprogramowe.

Realizowane interwencje programowe:

Podlaski program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych

Celem programu jest zmniejszenie zachorowań i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez unikanie ekspozycji na dym tytoniowy. Program adresowany jest do społeczności lokalnej Zambrowa: uczniów, nauczycieli, pracowników zakładów pracy. Liczba odbiorców programu w 2023 roku wyniosła 71 osób.

Czyste powietrze wokół nas

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej skierowany do najstarszej grupy wiekowej, dzieci 5 i 6-letnich, ale w programie brały udział również i młodsze dzieci. Odbiorcami programu byli także rodzice i opiekunowie dzieci. Główne cele programu umożliwiają wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. W programie udział wzięło 475 odbiorców. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 4 wizytacje w wybranych placówkach przedszkolnych.

Nie pal przy mnie proszę

Adresatami programu są uczniowie klas I-III szkół podstawowych oraz ich rodzice. Cel główny programu zakłada zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu. W programie udział wzięło 50 uczniów wspólnie z rodzicami i nauczycielami. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 3 wizytacje w placówkach szkolnych.

Znajdź właściwe rozwiązanie

Program skierowany jest do uczniów starszych klas V-VIII szkół podstawowych. Zakłada on realizację działań mających na celu zapobieganie palenia tytoniu wśród uczniów poprzez edukację. Liczba uczestników programu wyniosła 253 osób, w tym uczniowie, rodzice i nauczyciele. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 1 wizytację w placówce szkolnej.

Bieg po zdrowie

Celem programu jest zmniejszenie zachorowań i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez unikanie ekspozycji na dym tytoniowy. Program skierowany jest do uczniów IV klasy szkoły podstawowej. Liczba uczestników programu wyniosła 160 osób, w tym uczniowie, rodzice i nauczyciele. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 2 wizytacje w placówkach szkolnych.

Trzymaj Formę!

Odbiorcami programu są uczniowie klas V-VIII szkoły podstawowej oraz nauczyciele i rodzice uczniów biorących udział w programie. Cel główny zakłada poprawę sposobu odżywiania i promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. W programie udział wzięło 359 odbiorców w tym uczniowie, rodzice oraz nauczyciele. Koordynator powiatowy programu przeprowadził 4 wizytacje w wybranych placówkach szkolnych.

ARS, czyli jak dbać o miłość?

Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku prokreacyjnym. W ramach programu przeprowadzono 1 wizytację. W programie uczestniczyło 190 uczniów.

Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS

Celem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, poprawa jakości życia w sferze psychospołecznej osób żyjących z HIV/AIDS, ich rodzin i bliskich, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Program skierowany był do młodzieży, pracowników ochrony zdrowia, a także społeczności lokalnej miasta Zambrów. Liczba odbiorców w 2023 roku wyniosła 2245 osób.

Skąd się biorą produkty ekologiczne ?

Celem głównym programu jest kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród dzieci przedszkolnych poprzez promocję zbilansowanej i urozmaiconej diety, niskoprzetworzonej, ekologicznej żywności oraz właściwych nawyków w zakresie higieny. Cele szczegółowe programu to: zrozumienie czym jest rolnictwo i produkty ekologiczne, kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych, propagowanie zdrowego stylu życia oraz zwiększanie wiedzy i świadomości przedszkolaków o nawykach higieniczno-zdrowotnych. W programie udział wzięło 327 odbiorców.

Znamie! Znam je?

Celem główny programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Cele szczegółowe są następujące: przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania na czerniaka, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw. W programie udział wzięło 524 odbiorców.

Podstępne WZW

Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. Cele szczegółowe są następujące: przekazanie wiedzy na temat ryzyka zakażenia HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki w tym zakresie, pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością w zakresie własnych zachowań zdrowotnych oraz kształtowanie postawy tolerancji i zrozumienia wobec osób zakażonych. W programie udział wzięło 329 odbiorców.

Wybierz Życie – Pierwszy Krok

Program edukacyjny z zakresu profilaktyki zakażeń HPV i raka szyjki macicy. Program oparty jest na następujących założeniach:

Stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) u młodych ludzi. Adresatami programu są uczniowie (dziewczeta i chłopcy) klas VII - VIII szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych; rodzice i opiekunowie uczniów; kadra pedagogiczna, pielęgniarka szkolna. Cel główny programu to zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę. W programie wzięło udział 41 osób. Przeprowadzono 2 wizytacje w wybranych placówkach szkolnych.

Realizowane interwencje nieprogramowe:

Zimowa i Letnia Szkoła Bezpieczeństwa

Celem interwencji było zminimalizowanie zagrożeń wynikających z przebywania dzieci i młodzieży na wypoczynkach zimowych i letnich. Działania skierowane były do dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanych form wypoczynku zimowego oraz letniego, a także do rodziców/opiekunów. Liczba odbiorców interwencji wyniosła 9424 osoby.

Światowy Dzień Zdrowia

Liczba odbiorców interwencji wyniosła 155 osób.

Światowy Dzień bez Tytoniu

Liczba odbiorców interwencji wyniosła 1901 osób.

Światowy Dzień Rzucania Palenia

Liczba odbiorców interwencji wyniosła 113 osób.

Profilaktyka zatruć pokarmowych w tym zatruć grzybami

W 2023 roku edukacją objęto 407 odbiorców.

Zdrowy styl życia i racjonalne odżywianie

Celem działań jest promowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej oraz prawidłowego odżywiania. Liczba odbiorców interwencji wyniosła 1932 osoby.

Edukacja zdrowotna w zakresie wszawicy

Celem działań jest wyrobienie dobrych nawyków higienicznych i wiedzy na temat wszawicy. Pozwoli to na wczesne wykrycie obecności pasożytów i ich szybką eliminację, zanim zdążą się rozprzestrzenić. W 2023 roku edukacja na temat wszawicy dotarła do 102 odbiorców.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Celem interwencji jest propagowanie wiedzy o racjonalnym stosowaniu antybiotyków. Liczba odbiorców działań wyniosła 450 osób.

Profilaktyka zachorowań na grypę

Prowadzone działania miały na celu propagowanie zdrowego stylu życia celem uniknięcia zachorowania na grypę czy inne infekcje. Liczba odbiorców działań wyniosła 397 osób.

Promocja szczepień ochronnych

Liczba odbiorców interwencji wyniosła 606 osób.

Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze

W 2023 roku edukacją objęto 648 odbiorców.

Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”

Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w Unii Europejskiej oraz zachęcenie obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. W 2023 roku liczba odbiorców działań wyniosła 1637osób.

Promocja szczepień HPV

Liczba odbiorców interwencji wyniosła 834 osoby.

Profilaktyka chorób zakaźnych

Liczba odbiorców interwencji wyniosła 547 osoby.